

Sygn. akt III AUa 1495/13

## WYROK

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2014 r.

**Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Małgorzata Rokicka - Radoniewicz
Sędziowie:	SA Krystyna Smaga (spr.) SO del. do SA Bożenna Rolińska
Protokolant: stażysta Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2014 r. w Lublinie

sprawy W. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie W. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 26 września 2013 r. sygn. akt IV U 607/13

**oddala apelację.**

## UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 11 marca 2013 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał wnioskodawczynie W. W. emeryturę od 1 lutego 2013 r. na wniosek z 4 lutego 2013 r. Podstawa obliczenia emerytury ustalona w kwocie 270235,17 zł uległa pomniejszeniu o kwoty wypłaconego wyrównania, to jest o 44479,78 zł. Wysokość emerytury obliczona została zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Od 1 kwietnia 2013 r. emerytura ustalona została na kwotę brutto 1079,73 zł, a do wypłaty świadczenie wyniosło 914,55 zł.

W odwołaniu od decyzji wnioskodawczynie domagała się przyznania emerytury w wyższej kwocie, bez pomniejszenia podstawy jej wymiaru o kwotę 44479,78 zł z powodu wcześniej pobieranej emerytury. Podniosła, że zmienione przepisy, wprowadzone ustawą z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz innych ustaw, obejmują kobiety urodzone po dniu 31 grudnia 1952 r. oraz mężczyźni urodzonych po dniu 31 grudnia 1947 r. W ocenie skarżącej, powołana ustawa jej nie obejmuje, gdyż urodziła się w dniu (...) i 60 lat ukończyła przed wejściem w życie tzw. „ustawy wiekowej”. Zdaniem odwołującej, jej świadczenie zostało zaniżone o 200 zł.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy, powołując się na treść art. 25 ust. 1 i 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.) wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy w Zamościu wyrokiem z dnia 26 września 2013 r oddalił odwołanie na podstawie następujących ustaleń faktycznych i ich oceny prawnej.

Wnioskodawczyni, urodzona (...), decyzją z dnia 8 maja 2008 r miała przyznaną emeryturę w obniżonym wieku emerytalnym od 1 kwietnia 2008 r, której wypłata podlegała zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia. Po rozwiązaniu przez wnioskodawczynię stosunku pracy, ZUS z dniem 1 maja 2008 r podjął wypłatę świadczenia.

W dniu 4 lutego 2013 r wnioskodawczyni złożyła wniosek o emeryturę po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, wnosząc o ustalenie podstawy wymiaru emerytury według wariantu najkorzystniejszego. W wyniku tego wniosku organ wydał zaskarżoną decyzję z dnia 11 marca 2013 r. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z art. 25 i art. 26 ustawy emerytalnej. Podstawa obliczenia emerytury ustalona została w kwocie 270235, 17 zł, przy przyjęciu kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 1386,10 zł oraz kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącego 268849,07 zł, i została pomniejszona o sumę kwot pobranych emerytur w kwocie 44479,78 zł  $[(1386,10 + 268\ 849,07) - 44479,78] : 245,30$  miesięcy. Tak ustalona emerytura wyniosła 920,32 zł + zwiększenie z tytułu opłacania składek na FUSR w kwocie 117,88 zł, razem - 1038,20 zł, a po waloryzacji od 1 marca 2013 r wynosi 1079,73 zł.

Wnioskodawczyni nie kwestionowała ani zwaloryzowanej kwoty składek ani zaewidencjonowanych na jej koncie, ani kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego, ani ustalonej sumy kwot pobranych emerytur. Na rozprawie podniosła, że nowa ustawa obowiązuje kobiety urodzone od 1953 r.

Sąd Okręgowy zważył, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd wskazał, że zaskarżoną decyzją organ rentowy przyznał wnioskodawczyni prawo do emerytury na podstawie art. 24 ust. 1 i ust. 1a pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.) - w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r - zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego dla kobiet urodzonych do dnia 31 grudnia 1952 r co najmniej 60 lat. Jednocześnie wysokość świadczenia ustalono w oparciu o przepis art. 25 i 26 cytowanej ustawy.

Zgodnie z art. 25 ust. 1, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173 - 175, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r - Karta nauczyciela (Dz. U. z 2006 r Nr 97, poz. 674 ze zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne (ust. 1b).

Sąd zauważył, że powyższe brzmienie przepisu zostało ustalone ustawą z dnia 11 maja 2012 r o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r, poz. 637), która to zmiana weszła w życie 1 stycznia 2013 r. Stosownie do art. 26 ust. 1, emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się ukończonymi latami i miesiącami (ust. 2). Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach (ust. 3).

Sąd Okręgowy podniósł, że organ rentowy zobowiązany jest do stosowania obowiązujących przepisów prawa. Podobnie sąd pracy i ubezpieczeń społecznych rozpoznający odwołanie ubezpieczonego winien jedynie dokonać kontroli zaskarżonej decyzji, uwzględniając obowiązujące unormowania. Sąd wskazał, że skarżąca w toku prowadzonego postępowania nie kwestionowała ani wysokości przyjętej przez organ rentowy kwoty zaewidencjonowanych składek, ani kapitału początkowego, jak i wysokości potrąconych a pobranych wcześniej emerytur. Skarżąca nie zgadzała się z zastosowaniem do niej znowelizowanych przepisów prawa.

W ocenie Sądu Okręgowego, pozwany organ w oparciu o wskazane przepisy prawidłowo ustalił wysokość emerytury wnioskodawczyni według nowych zasad.

Sąd zauważył, że system emerytalny wprowadzony powołaną ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r jest tzw. systemem zdefiniowanej składki, co oznacza, że wysokość otrzymywanego świadczenia jest uzależniona od wysokości wnoszonej do systemu składki i poziomu stopy zwrotu z inwestycji. Podstawową cechą tego systemu jest przerzucenie ryzyka wysokości przyszłego świadczenia na przyszłych świadczeniobiorców, a wysokość świadczeń jest uzależniona od długości aktywności zawodowej i wysokości składek. Przyszły świadczeniobiorca winien zatem liczyć się z tym, że im wcześniej zacznie korzystać ze świadczenia, tym jego wysokość będzie niższa. Skarżąca zdecydowała się przejść na wcześniejszą emeryturę w wieku 55 lat na podstawie art. 46 powołanej ustawy i pobierając świadczenie emerytalne od 1 kwietnia 2008 r uszczupliła zgromadzone w trakcie zatrudnienia składki. Emerytura ustalona skarżące w powyższy sposób okazała się jednak świadczeniem korzystniejszym od dotychczas wypłacanej wcześniejszej emerytury.

Odnosząc się do zarzutów co do braku podstaw stosowania do skarżącej ustawy w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2013 r, Sąd wskazał, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zasadą postępowania jest badanie legalności decyzji na dzień jej wydania. Sąd zatem dokonuje oceny legalności decyzji według stanu prawnego obowiązującego w dacie jej wydania, ewentualnie według stanu prawnego obowiązującego w dniu złożenia wniosku, gdy ten okaże się korzystniejszy, chyba że co innego wynika z przepisów szczególnych (wyrok Sadu Najwyższego z dnia 3 grudnia 1998 r, II UKN 341/98, z dnia 13 września 2005 r, I UK 354/04).

Z tych względów Sąd Okręgowy na mocy art. 477<sup>14</sup> § 1 kpc orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od tego wyroku wniosła W. W., domagając się:

1. ponownego rozpatrzenia sprawy w zakresie złożonej apelacji i przyznania prawa do emerytury w podwyższonej wysokości;
2. zobowiązania ZUS Oddziału w B. do zwrotu na jej rzecz kwoty potrąconej do tej pory niezgodnie z prawem i naliczenie emerytury według zasad obowiązujących do końca 2012 r.

W uzasadnieniu apelacji skarżąca podała, że Sąd Okręgowy w Zamościu przychylił się do decyzji ZUS i stwierdził, że odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. W swoim dość rozwlekłym uzasadnieniu szeroko omówił ustawę o emeryturach i rentach z FUS ze zmianami obowiązującymi od 1 stycznia 2013 r. Sąd Okręgowy ocenił legalność decyzji według stanu prawnego obowiązującego w dniu jej wydania, nie uwzględnił szczególnych przypadków, które dotyczą skarżącej.

Sąd, zdaniem skarżącej, nie odniósł się do podnoszonej sprawy, że prawo do żądanej emerytury nabyła 1 stycznia 2012 r i tego prawa nigdy nie utraciła, gdyż nowe prawo, wprowadzone ustawą z dnia 11 maja 2012 r, tzw. „ustawa wiekowa” obejmuje kobiety urodzone po 31 grudnia 1952 r, a skarżąca powszechny wiek emerytalny ukończyła 1 stycznia 2012 r, a więc przed wejściem w życie nowej ustawy.

W ocenie apelującej, Sąd w swoim wyroku nie odniósł się do niezachowania zasady praw nabytych pod rządami poprzedniej ustawy. Skierowana skarga do Rzecznika Praw Obywatelskich potwierdziła rozumowanie skarżącej i na podstawie wskazań RPO, że naruszono prawo, skierowała skargę do Sądu.

O utracie prawa osób urodzonych do 31 grudnia 1952 r nowa ustawa z 6 czerwca 2012 r nie wspomina. Ustawodawca być może nie dopełnił szczegółów w tej ustawie, a jej interpretacja przez organ rentowy na podstawie wytycznych centrali nie może mieć mocy prawnej.

Apelująca dalej podniosła, osoba urodzona w (...) r, która złożyła wniosek do końca 2012 r bez żadnego wysiłku otrzymała świadczenie znacznie wyższe, obliczone na nowych zasadach bez potrącania z jej konta kwoty wypłaconego dotychczas świadczenia. Nabyte prawo zostało przez bliżej nieokreślona interpretację zabrane.

### ***Sąd Apelacyjny zważył co następuje.***

Apelacja wnioskodawczyni nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy prawidłowo zastosował obowiązujące przepisy prawa do stanu faktycznego sprawy, który nie jest sporny.

Apelująca uzyskała prawo do emerytury wcześniejszej, na podstawie art. 46 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych od 1 kwietnia 2008 r, a wypłata świadczenia został podjęta od 1 maja 2008 r, po rozwiązaniu stosunku pracy przez skarżącą. W dniu 4 lutego 2013 r skarżąca złożyła wniosek o emeryturę po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego, bowiem 60 lat ukończyła (...)

Decyzją z dnia 11 marca 2013 r Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił skarżącej prawo do emerytury od dnia 1 lutego 2013 r, stosując obowiązujące w dacie wydania decyzji, a także w dacie złożenia wniosku przepisy prawa, art. 24 i art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Zastosowany został zatem prawidłowo również przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, który stanowi, że jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50a, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r Nr 97, poz. 674 ze zm.), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Skutkiem zastosowania tego przepisu jest to, że podstawa obliczenia emerytury ustalona w kwocie 270235,17 zł, przy przyjęciu kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 1386,10 zł oraz kwoty zwaloryzowanego kapitału początkowego wynoszącego 268 849,07 zł, została pomniejszona o sumę kwot pobranych emerytur w kwocie 44 479,78 zł.

Emerytura wyliczona została zatem prawidłowo i zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Istotne znaczenie ma dla nabycia świadczenia oraz zastosowania przepisów prawa przy rozpoznaniu wniosku o świadczenie ma data wydania decyzji, ewentualnie data złożenia wniosku.

Postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 116 ust. 1). Świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu (art. 129 ust. 1).

Przepisy uzależniają podjęcie wypłaty od powstania prawa do świadczenia, zgłoszenia o nie wniosku oraz ustalają ścisły związek między złożeniem wniosku a wyznaczeniem okresu, za który świadczenie się należy. Z tej regulacji wypływa zasada ogólna, że wykluczone jest przyznanie i wypłacanie świadczenia bez wniosku lub za okresy wcześniejsze.

Mimo, że skarżąca ukończyła 60 lat wcześniej, i wcześniej spełniła warunki do nabycia emerytury na podstawie art. 25 i 26, jednak wniosek o emeryturę złożyła dopiero w lutym 2013 r. Dlatego prawo do świadczenia nie mogło być ustalone za wcześniejszy okres i według przepisów obowiązujących przed datą złożenia wniosku.

Wniosek o emeryturę złożony został przez skarżącą po dniu 1 stycznia 2013 r, a więc po wejściu w życie art. 25 ust. 1 b ustawy emerytalnej, dodanego przez art. 1 pkt 6 lit. b) ustawy z dnia 11 maja 2012 r. (Dz. U. z 2012 r, poz. 637), zmieniającej między innymi ustawę emerytalną z dniem 1 stycznia 2013 r.

Prawidłowo w tej sytuacji wysokość emerytury została wyliczona z uwzględnieniem tego przepisu.

Nie jest zasadny zarzut apelacji opierający się na twierdzeniu, że przepis o odliczeniu pobranej emerytury nie stosuje się do skarżącej, ponieważ już przed wejściem jego w życie ukończyła 60 lat. Ustawa wyprowadzająca art. 25 ust. 1b nie zawiera żadnych przepisów przejściowych, czy odstępstw od ogólnej reguły, które pozwalałyby na niestosownie artykułu 25 ust. 1b ustawy emerytalnej do skarżącej.

Odliczona przez ZUS kwota wypłaconej wcześniejszej emerytury, to jest kwota 44479,78 zł nie jest potrącana niezgodnie z prawem i nie ma podstaw do zobowiązania organu rentowego do jej zwrotu.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną.